

УДК 930.253(476):929(477)"1915/1919"

А. Г. ПАПАКІН*

МАТЕРІАЛИ ДО БІОГРАФІЇ ОЛЕКСАНДРА ОСЕЦЬКОГО
(за документами Національного
архіву Республіки Білорусь)

Публікуються не відомі дослідникам документи особового фонду українського військового діяча Олександра Осецького, що зберігаються у Національному архіві Республіки Білорусь. Серед них є документи періоду служби О. Осецького у російській армії та армії Української Народної Республіки, які можуть стати важливими джерелами для дослідників біографій діячів Українських Визвольних змагань 1917–1921 рр.

Ключові слова: особовий фонд; армія; Українська Народна Республіка; Українські Визвольні змагання; Національний архів Республіки Білорусь.

Персоналії доби Визвольних змагань 1917–1921 рр. викликають посилений інтерес у дослідників та громадськості, що спричиняє появу все більшої кількості монографій, біографічних словників, статей та ін. публікацій, присвячених державним, громадським, військовим діячам цього періоду. Тим не менш, у архівах зберігаються досі не відомі науковцям документи, що можуть стати цінним доповненням до біографій окремих представників українського національного руху першої половини ХХ ст.

Такими є, зокрема, документи українських військових діячів – отаманів і старшин армій Української Народної Республіки та Української Держави, що стосуються періоду їх служби у російській армії. Відсутність документів про попередню службу у самих українських військовиків та у штабах українських армій призводила до того, що рішення про призначення на командні посади часто приймалося на підставі анкет, заповнених кандидатами власноручно, або рекомендацій вищих офіцерів. Це часто спричиняло плутанину у званнях (траплялося і приписування старшинами вищих звань, нібито отриманих під час служби в російській армії), назвах військових частин, місцях служби тощо. У подальшому це спричиняло появу неправильних відомостей про службу українських старшин у російській армії в мемуарній літературі та біографічних довідках, написаних на їх підставі. Для поповнення відсутніх біографічних даних такого роду можуть служити архівні доку-

* Папакін Артем Георгійович – кандидат історичних наук, начальник відділу використання інформації документів Центрального державного архіву зарубіжної україніки.

менти, зокрема послужні списки офіцерів російської армії, які пізніше перейшли на українську службу, що зберігаються у Російському державному військово-історичному архіві в Москві. Велику роботу щодо введення до наукового обігу даних документів архівів України та Росії, які стосуються відомостей про службу українських офіцерів і генералів у російській армії, зроблено Я. Тинченком¹. Однак значна кількість матеріалів до біографій українських військовиків все ще не відома дослідникам.

До них, зокрема, належать і документи Національного архіву Республіки Білорусь (НАРБ). Тут зберігається особовий фонд Олександра Вікторовича Осецького (1873–1936), українського військового діяча, генерала-хорунжого Армії УНР².

Олександр Осецький народився у 1873 р. у дворянській родині. Освіту здобув у Полоцькому кадетському корпусі (1892) та 1-му військовому Павловському училищі (1894), після чого вийшов підпоручником до 59-го піхотного Люблінського полку, що був розквартирований у Одесі. У 1900 р. закінчив Миколаївську академію Генштабу за II розрядом³. Пізніше служив молодшим ад'ютантом штабу 15-ї піхотної дивізії, молодшим офіцером 6-го Фінляндського стрілецького полку, ад'ютантом Офіцерської стрілецької школи. У 1903 р. закінчив також Санкт-Петербурзький Імператорський археологічний інститут. Після цього переведений до Лейб-гвардії Санкт-Петербурзького полку, у 1908 р. – до Лейб-Гвардії Преображенського полку у Санкт-Петербурзі, де служив у званні штабс-капітана⁴, а у 1909 р. отримав звання капітана гвардії⁵. У 1912 р. закінчив Офіцерську стрілецьку школу і згодом почав у ній викладати. На початок Першої світової війни О. Осецький служив у званні підполковника у 6-му гренадерському Таврицькому полку, в листопаді 1914 р. за бойові заслуги був підвищений до звання полковника з призначенням командиром 3-го гренадерського Перновського полку⁶, на чолі якого воював до 1917 р. Восени 1916 р. О. Осецький поступив до Академії Генерального штабу, яку закінчив вже після Лютневої революції 1917 р.⁷

У лютому 1917 р., напередодні революції, О. Осецький отримав звання генерал-майора і був переведений на вищу командну посаду – його призначено командиром бригади 31-ї піхотної дивізії⁸. 12 квітня О. Осецький отримав запрошення обійняти посаду командира бригади у 2-й Гренадерській дивізії, на яку він погодився⁹. Восени 1917 р. О. Осецький, подібно до інших офіцерів, залишив ряди армії. У Гренадерському корпусі, до якого входила підпорядкована О. Осецькому дивізія, поширювалися антивоєнні настрої, що врешті призвело до взяття влади в ньому більшовиками. У листопаді О. Осецький залишає бунтівне з'єднання і прибуває до Кисва. Вже 30 листопада 1917 р. він був призначений командувачем 4-ї Української дивізії 2-го Січового

Запорозького корпусу, однак не приступив до виконання службових обов'язків, а сам корпус був невдовзі розформований¹⁰. З 12 лютого 1918 р. О. Осецький вже очолював Український Генеральний штаб. У квітні – червні 1918 р. він займав посаду командувача 6-го Полтавського корпусу, а потім – начальника корпусу залізничної охорони. Під час протигетьманського повстання О. Осецький був начальником Генштабу військ Директорії УНР. Пізніше Олександр Вікторович займав посади Головного інспектора Армії УНР, командувача Холмської групи Армії УНР, Наказного Отамана¹¹. 26 липня 1919 р. він був призначений старшим радником української дипломатичної місії до Італії та уповноваженим головнокомандувача з формування військових частин з полонених у Італії українців – колишніх солдатів австро-угорської армії, однак так і не виїхав через відсутність фінансування акції з евакуації українських військовополонених¹². У грудні 1919 р. О. Осецький перейшов на територію, контрольовану Військом Польським, а у наступному році був представником Головного Отамана при Начальнику Польської держави Ю. Пілсудському¹³. У 1920–1921 рр. був головою військової місії УНР у Бельгії та військово-закупівельної місії УНР у Бельгії та Франції, а також входив до правління Українського дієвого комітету в Парижі¹⁴. З 1923 р. у еміграції у Франції. Помер Олександр Осецький у 1936 р. у Парижі¹⁵.

Фонд НАРБ № 574 складається лише з однієї справи. Більшість документів, що зберігаються у фонді, стосуються призначення О. Осецького генерал-майором та переведення з 3-го гренадерського Перновського полку на посаду командира бригади у 31-й піхотній дивізії. Наявні у фонді також документи фінансово-майнового характеру (листування про виплати сум, розписки про отримання грошей) та деякі інші документи, що датуються 1909–1919 рр. Нижче публікуються не відомі раніше документи, що стосуються служби О. Осецького в російській армії та війську УНР. Це, зокрема, складена розвідувальним відділенням Північно-Західного фронту доповідна, що зафіксувала недоречне висловлювання О. Осецького на посаді командира 3-го гренадерського Перновського полку, посвідчення про звільнення у короткотермінову відпустку, документи про службову діяльність О. Осецького в російській та українській арміях – з них можна почерпнути відомості про посади і місця, де перебував О. Осецький під час військової служби у 1915–1919 рр. Публікується також частина телеграм-вітань, надіслана О. Осецькому від товаришів по службі у зв'язку з підвищенням у званні, а також відповіді О. Осецького на деякі з них. Вони свідчать, що за кілька днів до Лютневої революції у Росії Олександр Осецький, подібно до більшості майбутніх українських старшин і отаманів, все ще тісно пов'язував своє життя з російською імператорською армією, яка за 23 роки служби стала для нього “рідною сім'єю”¹⁶. Лютнева ре-

волюція, розпад Російської імперії та більшовицький переворот 1917 р. поставили солдатів і офіцерів цієї “сім’ї” по різні фронти – хтось пішов на службу до “білої” армії, хтось до Червоної, а дехто, як і сам О. Осецький, застосував свої знання і досвід для розбудови українських збройних сил. Відомості про адресатів та адресантів О. Осецького подані у примітках до документів. На жаль, документів, що засвідчили б ставлення О. Осецького до Лютневої революції та початків українського військового руху, у НАРБ не зберігається.

Публіковані телеграми записані від руки олівцем або через копіювальний папір. Документи за 1918 і 1919 рр. є рукописами, решта – машинописними текстами, записи від руки у них передані курсивом. Тексти документів передані мовами оригіналів. Оскільки при записуванні отриманих телеграфом повідомлень часто припускалися граматичних помилок, тексти телеграм відредаговано згідно з правилами російської мови; російську мову передано відповідно до сучасних норм. Українську мову збережено в оригінальному написанні. Пропуски у текстах позначено трьома крапками у квадратних дужках, пропущені слова, знаки пунктуації та скорочення слів розшифровано у квадратних дужках. Документи супроводжуються редакційними заголовками, після тексту документа подано інформацію про його місцезнаходження. Незрозумілі місця пояснено у примітках.

¹ Див. *Тинченко Я.* Офіцерський корпус Армії УНР. – К.: Темпора, 2007.

² Особовий фонд О. Осецького, що налічує 14 справ, зберігається також у Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України (далі – ЦДАВО України), ф. 3991.

³ *Тинченко Я.* Офіцерський корпус Армії УНР. – С. 316.

⁴ Общий список офицерским чинам русской императорской армии. Составлен по 1-е января 1909 г. – СПб, 1909. – С. 128.

⁵ *Тинченко Я.* Офіцерський корпус Армії УНР. – С. 316.

⁶ Там само.

⁷ *Його ж.* Українське офіцерство: шляхи скорботи та забуття. Ч. 1. Біографічно-довідкова. – К.: Тиражувальний центр УРП, 1995. – С. 59.

⁸ НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 11, 22, 23–23 об.

⁹ Там само, л. 24, 30.

¹⁰ ЦДАВО України, ф. 4061, оп. 1, спр. 1, арк. 4; *Тинченко Я.* Українські збройні сили березень 1917 р. – листопад 1918 р. (організація, чисельність, бойові дії). – К.: Темпора, 2009. – С. 97.

¹¹ *Тинченко Я.* Офіцерський корпус Армії УНР. – С. 317.

¹² ЦДАВО України, ф. 3991, оп. 1, спр. 1, арк. 6, 7, 9–10.

¹³ *Тинченко Я.* Офіцерський корпус Армії УНР. – С. 317.

¹⁴ ЦДАВО України, ф. 3991, оп. 1, спр. 4, арк. 1, 2; спр. 5, арк. 3, 5; спр. 12, арк. 19.

¹⁵ *Тинченко Я.* Офіцерський корпус Армії УНР. – С. 317.

¹⁶ Див. документ № 5, № 6.

№ 1

Доповідна генерал-квартирмейстера штабу Головнокомандувача арміями Північно-Західного фронту генерал-квартирмейстеру штабу IV-ї армії про висловлювання О. Осецького з резолюцією командувача армії. 19 червня 1915 р.

Копія
Секретно

ГЕНЕРАЛ-КВАРТИРМЕЙСТЕР ШТАБА
ГЛАВНОКОМАНДУЮЩЕГО
армиями Северо-Западного фр[онта]
отделение разведыв[ательное]
19 Июня 1915 года
№ 3093/2743

Генерал-квартирмейстеру штаба IV-й армии.

11 сего Июня во время остановки в гор. Седлец¹⁷ санитарного поезда № 1034, следовавшего из Равы-Русской¹⁸, трое раненых нижних чинов Перновского полка¹⁹, в разговоре с другими ранеными, критиковали деятельность своего вновь назначенного командира полка Полковника Осецкого и громко высказывали свое неудовольствие разговорами последнего с ними. Между прочим один из рассказчиков нижних чинов передавал другим фразу, сказанную Полковником Осецким: “Немцы богаты, у них много снарядов и денег, а у нас снаряды съели ваши жены и дети”. Разговоры этого рода возбуждающе подействовали на других раненых, бывших в том же вагоне, и слышен был ропот солдат: “Зачем же нас тогда держат и не отпускают домой, мы и сами сумеем прокормить наших жен и детей”. Об изложенном сообщаю.

Подписали: Генерал-майор Пустовойтенко²⁰, Начальник отделения полковник Базаров, Крепил И. д. помощника отделения, подполковник М.

С подлинным верно:

За старшего адъютанта, штабс-капитан [...] ²¹

[Резолюція]

Начальнику 1 гв[ардейской] дивизии. Выяснить у пол[ковни]ка Осецкого относительно того, действительно ли они говорили как написано в настоящем сношении и чем были вызваны подобные слова, а также сообщить пол[ковни]ку Осецкому резолюцию Командующего армией. [...] ²²

Генерал [...] ²³ 17 мая 1915 г.

[Додаток]

Секретно.

Командиру Гренадерского корпуса.

Согласно резолюции Командующего армией: “Сообщить Командиру корпуса. Если это было, и полковник Осецкий высказывал это, то это более чем неуместно. Эверт²⁴. 26/VI”.

И. д. Начальника штаба IV-й армии. Генерал-майор Юнаков²⁵
 Генерал-квартирмейстер, Генерал-майор [...] ²⁶
 “30” Июня 1915 года.
 № 225
 Старший адъютант, Генерального штаба подполковник [...] ²⁷

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 6–7.

¹⁷ Тепер м. Седльце Мазовецького воєводства, Польща.

¹⁸ Тепер м. Рава-Руська Жовківського району Львівської області.

¹⁹ 3-й гренадерський Перновський полк вів свою історію від 1806 р., коли було створено Перновський мушкетерський полк (у складі двох мушкетерських і одного гренадерського батальйонів). У 1813 р. полк перейменований на Перновський гренадерський (у складі трьох батальйонів з гренадерськими і мушкетерськими ротами). З 1814 р. полк носив найменування Спадкового Принца Пруського, з 1840 р. – Його Величності Короля Пруського, з 1864 р. – Короля Фрідріха-Вільгельма IV, після вступу Росії у війну з Німеччиною ім'я німецького короля прибрали з назви полку. Відзначився у боях з Францією 1812 р., придушенні Польського повстання 1830–1831 рр., російсько-турецькій війні 1877–1878 рр.

²⁰ Пустовойтенко Михайло Савович (1865–?), у армії з 1886 р., під час Першої світової війни обер-квартирмейстер штабу армії Південно-Західного (з квітня 1915 – Північно-Західного) фронту, в. о. генерал-квартирмейстера штабу Верховного головнокомандувача, начальник 12-ї піхотної дивізії, командир 40-го армійського корпусу. У 1918 р. емігрував.

²¹ Підпис нерозбірливий.

²² Далі нерозбірливо.

²³ Підпис нерозбірливий.

²⁴ Еверт Олексій Єрмолайович (1857–1926), випускник Миколаївської академії Генштабу, учасник російсько-турецької війни 1877–1878 рр., російсько-японської війни 1904–1905 рр., генерал-ад'ютант, генерал від інфантерії (1911). З початком Першої світової війни командував X армією, з 22 серпня 1914 р. – IV армією. У 1915–1917 рр. головнокомандувач арміями Південно-Західного фронту, після Лютневої революції звільнений зі служби.

²⁵ Юнаків Микола Леонтійович (1871–1931), у російській армії з 1891 р. У період Першої світової війни командир 1-ї бригади 37-ї піхотної дивізії, начальник штабу 25-го армійського корпусу, з березня 1915 – начальник штабу IV армії. У 1917 р. командував 7-м армійським корпусом, потім VIII армією, у 1918 р. перейшов на службу до армії Української Держави, у 1919 р. займав посади у штабі Армії УНР, у 1920 р. – військовий міністр УНР. Жив у еміграції в Тарнові (Польща). Відомий зі своїх військово-історичних робіт (про Північну війну, російсько-японську, 1-у Балканську війну). У еміграції підтримував контакти з О. Осецьким (див., наприклад: ЦДАВО України, ф. 3991, оп. 1, спр. 12, арк. 22–23 зв.)

²⁶ Підпис нерозбірливий.

²⁷ Підпис нерозбірливий.

№ 2**Телеграма О. Осецькому від Ю. Мілюкова.****16 лютого 1917 р.**

Александрю Викторовичу Осецькому
2136 [из] Петрограда. Телеграмма № 0331511
16/II-17 г. 21 ч. 1 мн.

Грустно провожать любимого командира. От души благодарю за все доброе, что я видел от тебя. Дай Бог здоровья и счастья в боевых успехах. Письмо получил. Спасибо за хлопоты. Ожил. В воскресенье еду. Привет Марие Владимировне¹.

Юрий Миллюков²

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 10.

¹ Дружина О. Осецького.

² Миллюков Юрий Олександрович (1882–?), офіцер з 1901 р. Служив у 178-му піхотному Венденському полку, з 1903 р. – в 3-му гренадерському Перновському ко-роля Фрідріха-Вільгельма IV полку. Під час російсько-японської війни 1904–1905 рр. у офіцерському резерві та командир роти у 137-му піхотному Ніжинському полку, у листопаді 1905 р. повернувся до 3-го гренадерського Перновського полку. У Першу світову війну вступив у званні капітана цього ж полку. У листопаді 1918 р. прибув до Єкатеринбургу зі знаменом Перновського полку. Полк було відновлено у вигляді 28-го Ірбітсько-Перновського полку гірських стрільців, яким до березня 1919 р. командував Ю. Миллюков у званні підполковника. Пізніше командував 7-м Уральським кадровим полком Добровольчої армії.

№ 3**Телеграма О. Осецькому від М. Трухіна.****18 лютого 1917 р.**

Его Превосходительству
Генералу Майору Осецькому 18/II 17

Ваше Превосходительство! 1 батальон Перновцев радуется полученному известию о производстве вас в Генералы Майоры[,] шлет вам свое искреннее поздравление и от души желаю быстрого дальнейшего продвижения в чинах [на] благо Государю и родине.

Подполковник Трухин¹

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 11.

¹ Трухин Микола Миколайович (1877–1919), закінчив Київське військово училище, офіцер з 1902 р. Брав участь у російсько-японській війні 1904–1905 рр. Під час Першої світової війни 1914–1918 рр. капітан та підполковник (з 1916) у 3-му гренадерському Перновському полку, нагороджений Георгієвською зброєю (1916). Після 1918 р. у Добровольчій армії, командував батальйоном, а з березня по жовтень 1919 р. – 28-м Ірбітсько-Перновським полком гірських стрільців. Помер від ран, отриманих у бою біля с. Золотинська.

№ 4**Відповідь О. Осецького
на телеграму М. Трухіна. Б/д**

Полковнику Трухину

Душевно благодарю Тебя и весь состав первого батальона за поздравления и пожелания. Горд тем, что не только заслужил, но и получил чин в рядах родного полка. Желая всем Вам здоровья, счастья и славных боевых дел.

Ген[ерал] м[айор] Осецкий

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 20.

№ 5**Телеграма О. Осецького до Д. Парського¹
18 лютого 1917 р.**

Командиру Гренадерского корпуса
18/II 1917

Душевно признателен Вашему Превосходительству за все добро, которое я всегда от Вас видел и которое забыть не в силах. Горд тем, что не только заслужил, но и получил чин в рядах родного корпуса и родного полка. Покидая дорогую моему сердцу семью гренадер, уношу в своей душе самые светлые воспоминания о совместно пережитых боевых днях. Шлю Вашему Превосходительству и доблестному корпусу горячие пожелание новой боевой славы.

Ген[ерал] м[айор] Осецкий

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 13.

¹ Парський Дмитро Павлович (1866–1921), офіцер з 1886 р. Учасник російсько-японської війни 1904–1905 рр. Під час Першої світової війни перебував у резерві чинів Київського військового округу, командував 55-ю піхотною дивізією, з лютого 1916 р. Гренадерським корпусом, з липня 1917 р. – XII армією, з вересня того ж року – III армією. У 1918 р. вступив добровольцем до Червоної армії, командував Північним фронтом, пізніше був членом військових комісій та Особливої наради при Головнокомандувачі.

№ 6**Телеграма О. Осецького до О. Іноземцева¹.
18 лютого 1917 р.**

Полковнику Іноземцеву
18/II

Горячо благодарю Тебя и родной полк за поздравления и пожелания. Счастлив и горд тем, что не только заслужил чин, но и получил его в рядах доблестных Перновцев. Вижу для себя в этом предзнаменование служить вновь с Вами; душа же моя и без того не покидает родную нашу семью.

Ген[ерал] м[айор] Осецкий

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 12-12 об.

¹ Иноземцев Александр Михайлович (?-?), на 1909 р. штабс-капітан 3-го гренадерського Перновського полку, на 1917 р. полковник у тому ж полку.

№ 7

**Посвідчення про звільнення у відпустку.
20 березня 1917 р.**

УВОЛЬНИТЕЛЬНЫЙ БИЛЕТ № 5242

Предъявитель сего Командир бригады 31-й пехотной дивизии Полковник¹ Александр Осецкий, уволен мною в кратковременный отпуск в гор. Петроград сроком на “14” дней с нижеподписанного числа, что подписью и приложением казенной печати удостоверяется.

“20” марта 1917 года. Действующая армия.

Начальник 31-й пехотной дивизии, ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ *Федяй*²

И. д. Начальника Штаба,

Подполковник *Рябцев*³

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 22.

¹ Лютнева революція і зречення імператора порушили звичний порядок надання звань і нагород. Наказ про затвердження О. Осецького у званні генерал-майора, вочевидь, був підписаний у середині лютого 1917 р. (чим пояснюються привітання товаришів по службі та призначення на посаду командира бригади), однак опублікований лише 27 березня 1917 р. після погодження новою владою.

² Федяй Леонід Васильович (1859– після 1922), в російській армії з 1878 р. У роки Першої світової війни генерал-майор, начальник штабу 25-го армійського корпусу, генерал-лейтенант (1916), у 1915–1917 рр. командував, начальник 31-ї піхотної дивізії. У 1917 р. очолював комісію з українізації військ Південно-Західного фронту, у 1918 р. в армії Української Держави (начальник 14-ї, пізніше 7-ї пішої дивізії). У грудні 1918 р. виїхав на Дон, перебував у резерві Збройних Сил Півдня Росії.

³ Рябцев Костянтин Іванович (1879–1919), у російській армії з 1900 р., учасник російсько-японської війни 1904–1905 рр. У роки Першої світової війни у штабі 10-го армійського корпусу, з жовтня 1914 до 1917 р. – у штабі X армії.

№ 8

**Наказ начальника 31-ї піхотної дивізії О. Осецькому.
11 квітня 1917 р.**

Начальник

31-й

ПЕХОТНОЙ ДИВИЗИИ

“11” Апреля 1917 г.

№ 5522

Д[ействующая] армия.

Генерал-Майору Осецкому

Предписываю Вам с получением сего отправиться в район ст. Столбцы¹ – новый район сосредоточения дивизии. На Вас возлагается:

Ближайшее руководство, впредь до моего прибытия, занятия в полках, уже перешедших в новый район.

Оказание им содействия по размещению и по устранению всяких могущих возникнуть недоразумений.

Принятие всех мер по очистке района, отведенного дивизии, от различных тыловых учреждений, если таковые там имеются. Штаб дивизии остается в Грушевке² до 15-го Апреля, после чего переезжает по железной дороге до ст. Столбцы и далее в Задворье³.

Связь до 15-го Апреля через Штарм⁴ и штакор⁵. Об установлении связи всех прибывших и прибывающих частей с центральной станцией в Столбцах распоряжения сделаны.

Вр[еменный] Командующий дивизией,
Генерал-майор [...]⁶
И. д. Начальника штаба,
Подполковник *Рябцев*

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 23–23 об.

¹ Тепер м. Столбці Мінської області, Республіка Білорусь. У той час очолена О. Осецьким 31-а піхотна дивізія входила до складу 9-го армійського корпусу II армії (Західний фронт), яка билася у районі Барановичів.

² Тепер с. Грушевка Ляховицького району Брестської області, Республіка Білорусь.

³ Тепер с. Задвор'є Вілейського району Мінської області, Республіка Білорусь.

⁴ Штаб армії.

⁵ Штаб корпусу.

⁶ Підпис нерозбірливий.

№ 9

**Телеграма в. о. начальника штабу 31-ї піхотної дивізії К. Рябцева
О. Осецькому, 12 квітня 1917 р.**

12. 4. 1917 № 82/1708

Комкор 9¹ предлагает Вам занять должность Комбриг 2 Гренадерской² [...] Ожидается срочное уведомление о согласии 7501. Рябцев

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 24.

¹ Командир 9-го армійського корпусу. У складі корпусу в цей час перебувала 31-а піхотна дивізія, де О. Осецький служив в якості командира бригади.

² Командир 2-ї Гренадерської бригади. До складу бригади входили 3-й гренадерський Перновський полк та 4-й гренадерський Несвізьський полк.

№ 10**Розписка начальника контррозвідки Армії УНР¹ Сухини
про одержання від О. Осецького грошової суми.
8 лютого 1918 р.**

Розписка.

Одержано мною від н[ачальни]ка Полевого штабу атамана Осецького три тисячі (3000) карбованців для організації розвідки.

Н[ачальни]к к[онтр]розвідки Сухина
8 лютого 1918 року

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 32.

¹ У початковий період формування військових сил УНР не існувало спеціального підрозділу, який займався б розвідувальною і контррозвідувальною діяльністю. Як видно з документа, перші кроки у цьому напрямі були зроблені лише у лютому 1918 р., однак через зайняття Києва Червоною армією організація військової розвідки не була завершена. Лише у березні 1918 р. створено “розвідковий підрозділ” Генерального штабу Армії УНР на чолі з генералом О. Березовським.

№ 11**Лист О. Осецького у польову скарбницю Армії УНР.
14 червня 1919 р.**

В польову скарбницю.

14 січня 1919 р. згідно з телеграмою Головного Інтендантства ч. 1449 мені було відпущено з Вінницької скарбниці три мільйони (3000000) карбов[анців] на ріжні видатки по моїй подорожі в Галичину¹ та для об'їзду фронту.

Надсилаючи при цьому решту цього авансу в кількості 38.401 карб. 56 коп. [...] ² прошу залічити їх на відбудування кредиту Гол[овного] Інж[енерного] Упр[авління], а в одержанню грошей видати квитанції.

Отаман Осецький.
14 VI 1919 ч. 221/н.ш.

НАРБ, ф. 574, оп. 1, д. 1, л. 35.

¹ З листопада 1918 р. у Галичині велися бої між Української Галицькою армією та польськими частинами. Після встановлення контактів з Західно-Українською Народною Республікою керманічі УНР приймають рішення про допомогу УГА в боротьбі проти поляків. 19 грудня 1918 р. у Києві відбулася нарада щодо напрямів подальшої боротьби, на якій О. Осецький виступив за направлення основних сил Армії УНР на захід, а також прийняте рішення вести боротьбу на два фронти – проти поляків і більшовиків. Вочевидь, з метою з'ясування можливостей об'єднаних збройних сил УНР та ЗУНР у січні 1919 р. О. Осецький їздив до Галичини. У лютому 1919 р. з військ Пів-

денно-Західного фронту Армії УНР сформовано Холмську групу, завданням якої було звільнення Волині і Холмщини. Командував групою до травня 1919 р. О. Осецький.

² Далі сума словами.

Публикуются неизвестные исследователям документы личного фонда украинского военного деятеля Александра Осецкого, хранящиеся в Национальном архиве Республики Беларусь. Среди них – документы периода службы А. Осецкого в русской армии и армии Украинской Народной Республики, которые могут стать важными источниками для исследователей биографий участников Украинского освободительного движения 1917–1921 гг.

Ключевые слова: личный фонд; армия; Украинская Народная Республика; Украинское освободительное движение; Национальный архив Республики Беларусь.

There are published documents of the personal fond of Ukrainian military commander Oleksander Osetsky, stored in the National Archives of the Republic of Belarus, were unknown to historians. Among them are the documents concerning Osetsky's service in the Russian army and the Army of the Ukrainian People's Republic. They can be used as important sources by those who research the Ukrainian War of Independence leaders' biographies.

Keywords: personal funds; army; Ukrainian People's Republic; Ukrainian War of Independence; the National Archives of the Republic of Belarus.